

skyldig att anskaffa soldat såväl i krig som i fred ända till 1810, då, i sammanhang med förstärkningsmanskapets införande, rekryteringskyldigheten i krig upphörde. Från rotering befriades säterier och frälse »inom rå och rör», kungsladugårdar, bergsmanshemman m. fl. Ågaren av stamroten var i regel skyldig att inom tre månader, sedan vakans inträffat, eller efter 1810, om vakans inträffat under pågående krig, tre månader efter dettas slut ha anskaffat och uppvisat antaglig karl. Soldatens förmåner utgjordes i större delen av landet huvudsakl. av ett torp med stuga, uthus, åker och äng m. m. Utan rotehållarens samtycke kunde han avskedas endast på grund av ålderdom (i varje fall vid 55 år), sjuklighet, liderlighet eller vanfrenjd. Avsked beviljades vid generalmönstring; dock gavs s. k. interimsavsked av regementschefen.

Det äldre indelningsverket för kavalleriet härleder sig från den s. k. skatterusttjänsten, enl. vilken var och en, som ville göra tjänst som ryttare och som skaffade sig häst och utrustning eller uppställde en eller flera ryttare, skulle åtnjuta viss skattelindring för sina gårdar eller äga uppbara motsv. ränta från andra. Åt dem, vilka åtog sig denna tjänst och ej hade egna hemman, tilldelades småningom kronohemman, och Gustav II Adolf sökte indela hela kavalleriet på sådana. Befålet avlönades med boställen och hemmansräntor. Under tidernas lopp råkade detta indelningsverk i fullkomlig oordning. Karl XI beslöt därför göra om hela verket, och så uppstod det yngre indelningsverket för kavalleriet eller rusthållsinrättningen. De hemman, som befunnos lämpliga att bära rustningen, utsågos till rusthållsstammar, och deras innehavare (rusthållare) blevo skyldiga att mot viss avkortning på skatten fullgöra de med rusttjänsten förenade skyldigheterna. För varje rusthåll uppgjordes ett rusthållsbrev. Rusthållsinrättningen var genomförd 1695. Rusthållaren iklädde sig skyldigheten att i såväl fred som krig anskaffa och underhålla ryttare och häst samt för dem båda erforderliga persedlar och att deltaga i trossens underhåll; rekryteringsskyldigheten i krigstid upphävdes 1810. Å andra sidan voro rusthållarna befriade från jordeboks- och mantalsräntor samt från rotering. För manskapets antagande, förmåner och avskedande gällde samma bestämmelser som vid rotehållat.

I s nummer styrka, d. v. s. det antal nummer, som upptogs i indelningsverket (officerare och underofficerare ej inräknade), var urspr., då trupperna i Finland ej tagas med, 25,387, därav 17,878 vid infanteriet och 7,509 vid kavalleriet. Styrkeförhållandena ändrades sedermera, dels genom att en del av kavalleriet i stället blev infanteri, dels genom nummerstyrkans ökning på grund av nyrotering. Den effektiva styrkan kom efter hand att ligga rätt betydligt under nummer-

styrkan, enär man, för att få medel till underhåll av spelet m. m., gjorde ett visst antal nummer ständigt vakanta.

I. har varit av stor betydelse för Sverige. Den utgjorde en väl ordnad och alltid befintlig nationell härmakt vid en tid, då andra stater fingo nöja sig med värvade skaror, och dess storlek motsvarade jämte de värvade truppernas det svenska väldets behov. Organisationen visade dock från början sin svaghet genom sin bristande förmåga att svälla ut, varigenom uppsättandet av tre- (fyr-, fem-) máningsregementen nödvändiggjordes. I. kunde, när de värvade trupperna efter 1809 minskats, ej mäta sig med utlandets på allmän värnplikt grundade härar och lämpade sig icke till stam för Sveriges på värnplikt grundade manskapsmassa. Den kunde svårligen utvecklas i överensstämmelse med tidens krav, och dess uppställande betraktades av allmogens flertal som en orättvisa. Av alla dessa skäl arbetades från 1873 på det indelta systemets utbyte såsom rekryteringsgrund mot allmän värnplikt, men först 1901 kunde regering och riksdag enas om en härordning, byggd på värnpliktens grund. Då bestämdes, att efter 1902 års ingång rote- och rusthållares rekryteringskyldighet skulle upphöra och att indelningsverket efter ingången av 1904 skulle upphöra i mån av manskap och hästars avgång. 1 jan. 1904 utgjorde den verkliga befintliga indelta personalen ännu 13,780 man; 1 jan. 1929 hade den sjunkit till 1,170 man. — I Finland upplöstes de indelta trupperna efter 1809, och alla numren ställdes på vakans mot erläggande av vakansavgift. Från denna befriades rotehållarna 1885, och de åt rusthållen anslagna hemmanen började indragas. C. O. N.*

Indemnitët (eng. *indemnity*; av lat. *inde'mnis*, skadeslös) betecknar eg. strafflöshet men har särskilt i engelsk statsrätt fått en speciell betydelse. Genom indemnitetsbeslut, *indemnity acts*, har näml. engelska parlamentet i vissa fall i efterhand förklarat sig godkänna och sålunda meddela ansvarsfrihet för regeringsåtgärder, som formellt varit rättsstridiga men som man ansett påkallade av det allmänna bästa. Även i vissa andra stater, ss. i Frankrike, ha motsv. beslut stundom förekommit. Svensk statsrätt känner icke några dylika riksdagsbeslut, vilka i efterhand kunna legalisera lag- eller författningsstridiga regeringshandlingar. H. T.-n.

Indépendance Belge, L' [lädépädä's bäl'g], »det belgiska oberoendet», liberal belgisk tidning, uppsatt i Bryssel 1831; blev europeiskt känd genom sin kamp mot Napoleon III.

Independent churches of Christ in christian union [indipéndent tš'č'f'iz øv kräl'st in krí'stjøn jø'njøn], en sammanslutning, vilken bildades under nordamerikanska inbördeskriget av sådana medlemmar ur olika religiösa samfund, som av samvetsskäl icke ville bära vapen. Efter krigets slut minskades